

K O B R A

KULTURNÍ OBČASNÍK REGIONÁLNÍCH
AUTORŮ

ZÁŘÍ 2004 *** ROČNÍK V.*** ČÍSLO 9

Citát inspirující:

Poslední kapitola. Není mi zcela jasné, jak taková poslední kapitola má zhruba vypadat. Je snad odlišná pouze tím, že po ní již nebude žádná jiná? ... Žádná kapitola není poslední. Stále totiž píšeme jednu a tutéž knihu, jen tomu jinak říkáme.

Richard Crha - Amnestie cvoků

Monika Eberlová

**Zrádná samoto hřejivých dnů
všude stejná a přec,
neustále měnící se
jen vítr smí hladit zlatých
vlasů tvých kadeře zvlněné,
v nichž se člověk lehce utopí
byť vyprahlý, usušený troud
je smrti stále blíž
opojen dokonalou krásou tvou.**

POUŠŤ

POSTŘEHY DOVOLENKOVÉ

Září je tady. Prázdniny zůstaly jenom ve vzpomínkách, na fotografiích či paměťových kartách digitálních fotoaparátů (či přímo na obrazovkách PC). Ale přece jenom bych se chtěl s vámi podělit o několik postřehů z dovolené.

Stejně jako i někteří z vás jsem navštívil hrady a zámky, abych se dozvěděl, že hrad byl postaven, dobyt, vypálen, znovu postaven a tak dokola. Majitele střídající se na panství si taky již moc nepamatuji, ale přece jenom něco

mně utkvělo v paměti. Jsou to průvodci po našich pamětihodnostech. Někde jsou to brigádníci, spíše brigádnice, které s pečlivostí zodpovídají na stále stejné dotazy neubývajících návštěvníků. Vážím si jejich práce, protože vím, že to není zrovna nejlépe placená činnost. Ale ... navštívil jsem jeden státní zámek, kde paní průvodkyně, žena kolem padesátky, svůj výklad pojala osobitě. Byla to opravdu výjimka, ale přece jenom ... snažila se lidově vyprávět dějiny zámku a panství, nic proti tomu kdyby často neujížděla do řeči hovorové či spíše vulgární. Uvedu několik příkladů : "... kerej tady pobejval ... bysme viděli ... za jeho vlády ud'ál ... každěj poddanej ... kdo sem přide ..."

Našly by se i jiné perly, například paní průvodkyně dost dobře nezná význam jinak jejího oblíbeného slova "energetická". Dovedu si představit energickou zámeckou paní, ale energetickou zámeckou paní ani při své fantazii. Měla snad ona paní na zádech umístěn agregát, pomocí kterého vyráběla již v 16. století elektrickou energii? Přiznám se, že jsem neměl odvahu se zeptat!

Pro paní průvodkyni nebylo nic nemožné, ani co se týče českých dějin. Například věta: „Město obléhali Švédové, ale nedobyli ho. Na to museli přijít Husiti!“ je skutečnou perlou. Husitské hnutí se v Čechách šířilo sice jen o dvě století dříve než třicetiletá válka, ale co ... hodinky nebo holinky, obojí se natahuje.

Možná jsem hnidopich a rozhodně nemluvím neustále spisovně, ale při prohlídce státního zámku mě přece jenom občas zatahá za uši, když slyším "perly", za které by nejjeden "český vlastenec či obrozenec" nechal onu slavnou paní průvodkyni živou zadržet či zavřít do zámecké hladomorny "abysme" se s ní už příště nesetkali. A "ud'ál" by dobře!

Slyšel jsem ještě jeden opravdu kuriózní poznatek jedné průvodkyně (ani se tomu nechce věřit). Při prohlídce exponátů, kdy byla vystavena údajná lebka Jana Žižky z Trocnova, jeden návštěvník namítl, že Žižka přišel o oko a na lebce to není ani vidět. „Duchaplná“ průvodkyně věc zachránila slovy: „To bude asi lebka z mladších let!“

A ještě jeden poznatek. V jednom místním muzeu nám starší průvodkyně vyprávěla o historii města, expozice se střídaly od nejstarších dochovaných pramenů až téměř po současnost. Zcela logicky až do konce 2. světové války. Ale najednou expozice, kde byly fotografie válečných obětí obyvatel města a

hrdinů, kteří se zapojili do odboje, pokračovala zdobenými vázami a oblečením asi z poloviny 19. století. Asi jsme jako návštěvníci projevíli podiv nad těmito exponáty, neboť paní průvodkyně pravila: "No jo, voni tady byli starostové za komunistů a výstavba města do roku 1989, tak jsme to museli sundat!"

Vzpomněl jsem si na jedno z hesel listopadu 1989: Nejsme jako oni! Opravdu nevím, co oni muži v čele města udělali dobrého či zlého, výklady by se asi lišily, ale ať se to někomu líbí či nikoliv, patří k historii města. Snad by místo odstraňování fotografií a začernování historie úplně stačilo přidat k oné expozici nějaký komentář, necht' si návštěvník udělá svůj úsudek! Myslel jsem si, že doba vyřazování knih z knihoven závadných autorů či začernování stránek naší minulosti patří na smetiště dějin. Necht' historikové posoudí zásluhy a viny ... Bohužel, jsem naivní! Nepatří! Jsme jako oni ?!

Takže: Těš se na příští dovolenou! A já se možná opět s mými postřehy přihlásím!
Václav

VÍTE, ŽE ...

- časopis Místní kultura (7-8/2004, Měsíčník pro kulturní život v místech a regionech) uveřejnil článek Bohumíra Procházky Básníci v Jičíně, který informuje o Jičínském poetickém jaru.

- Jičínský čtvrtletník (číslo 3/2004, srpen) uveřejnil článek Jany Benešové Amatérští literáti se setkali v Jičíně (plus foto) , který se vrací k Jičínskému poetickému jaru.

- Jičínský čtvrtletník (číslo 3/2004, srpen) uveřejnil báseň Sklíčka Josefa Jindry.

- Mádokýš č.3 (časopis LK v Martině) uveřejnil ukázky z naší tvorby (Bohumír Procházka – mikropovídka Cesta, Václav Franc – báseň Píšťaly) a referoval o Jičínském poetickém jaru (stejnojmenný článek a fotografie pod názvem Jičínské album).

-V rámci 14. ročníku festivalu Jičín – město pohádky vyprávěli naši členové pověsti a báje u kašny (úterý 7.9. – Václav Franc, středa 8.9.- Zuzana Matějovská, čtvrtek 9.9 – Bohumír Procházka a pátek 10.9. – Josef Jindra). Mimochodem Prochor se objevil v reportáži z Jičína v kulturní rubrice ČT 1 po hlavních správách (úterý 7.9. asi 19:40) a promluvil jako jeden z pořadatelů.

Václav

Vinnetou tady nebydlí – Antologie současných povídek severoamerických indiánů (nakladatelství Větrné mlýny, 2003)

Při vyslovení slova Vinnetou se asi většině z mých současníků vybaví slavné knížky Karla Maye, pochopitelně i filmová zpracování, ale především postava neméně slavného bílého bratra Old Shatterhanda, Ribany, Nčo – či a dalších nezapomenutelných postav fantazie našeho mládí. Vzpomínám si, že i my jsme se přivazovali (alespoň obrazně), k mučednickým kůlům a hledali poklady u naší řeky, která se na okamžik měnila ve Stříbrné jezero.

Potěšilo mě, když jsem se v knihovně setkal s počinem nakladatelství Větrné mlýny, které se rozhodlo zmapovat literaturu současných indiánských kmenů. Méně potěšující je, že naše představy a realita se naprosto rozcházejí. Zcela překvapující je potom i věta : „*Vinnetou v Severní Americe ve skutečnosti téměř nikdo nezná!*“

Ano, byli jsme po léta, možná trochu dětinsky, fascinováni indiánskou kulturou, ale musíme si přiznat, že o ní prakticky nic nevíme, a to nemluvíme o dílech indiánských autorů, neboť do češtiny bylo přeloženo jen málo děl. Pokud jsem doposud něco z této problematiky četl, jednalo se spíše o indiánské pověsti, legendy, bajky či pohádky (viz například vystoupení Martina Pařízka a Vladimíra Kracíka v prosinci 2003 v packé knihovně – V kleci s indiánem a mrtvým slonem).

Ze skutečných románů může být českým čtenářům známá čtveřice knih, a to Čarování s láskou Louise Erdrichové, Městečko Medicine River Thomase Kinga, Obřad Leslie Marmon Silkové a Dům z úsvitu N.Scotta Momadaye. O to cennější je počín antologie současných povídek severoamerických indiánů. Rozvoj zájmu o literární počiny indiánských autorů začal vlastně nedávno, v 70. a 80. letech 20. století, ale myslím si, že v představované knize najdeme celou řadu talentovaných a zajímavých autorů, někteří již získali i prestižní ocenění např. Pulitzerovu cenu (právě Momaday v roce 1969 za svůj česky přeložený román). Právě tento román odstartoval období zájmu a rozšíření studia indiánských literatur na amerických univerzitách.

Zajímavé je, že řada autorů a autorek není omezena jedním žánrem, že hledají realizaci nejen v próze, ale i v poezii či dramatické tvorbě.

Ústní slovesnost indiánů existuje odnepaměti a byla postupně zachycována a překládána do angličtiny, neboť to je jazyk, jímž indiánští autoři píší. Ten, kdo si myslí, že v knize je zachycena pouze vzpomínka na staré dávné časy, hluboce se mýlí a bude asi zklamán. Pochopitelně, že autoři se vrací do dávných časů, leckde oprášili indiánské vypravěčství a mytologii, ale spíše zde najdeme povídky moderní, dokonce i sci-fi (Eden Robinsonová, 1971, kmen Haisla – Heiltsukové, povídka Slepá ulice). Jsou zde příběhy odehrávající se

v rezervacích ,ale i v amerických velkoměstech. Ani indiánům se nevyhýbají problémy současnosti (AIDS, nezaměstnanost, alkoholismus, rozpad rodiny atp.).

Po takovém obecnějším úvodu dovolu, bych se zaměřil na povídky, které mě nejvíce oslovily. Je opravdu těžké vybrat jen několik ze 32 příspěvků (16 mužů a 16 žen). Myslím si, že i sestavovatelé knihy se potýkali s problémy, které autory a příspěvky upřednostnit.

Zaujala mě povídka Harry Robinsona z kmene Okanaganů (1900- 1990) Vězeň v anglickém cirkuse. Je to vlastně lidové vyprávění o osudu indiána, který byl odsouzen jako vrah, ale po části odpykání trestu se dostává do Evropy, kde jezdí jako cirkusová atrakce po poutích. Zajímavá je i postava Harry Robinsona, jednoho z posledních lidových vypravěčů. On se totiž naučil číst a psát až v dospělosti a celý život pracoval jako farmář.

Zajímavá je i povídka Basila H. Johnsona (1929, Odžibvejové) Proroctví, ve které je vlastně předpovězeno objevení Ameriky, příchod „bílých lidí“ a především další trpký osud domorodého obyvatelstva kmenovým náčelníkem. Indiánům se jeho proroctví její jako nesmysl.

Současní potomci indiánů mají ale jiné starosti, jako například chlapec David v povídce Tohle místo Beth Brantové (1941, Irokézové – Mohawkowkové). Odešel z rezervace jako homosexuál a vrací se zpět nakažený virem HIV. Svoje poslední dny prožívá návratem k myšlení svých předků.

Zaujala mě i povídka Slíbená návštěva Greye Cohoe (1944-1941, Navahové). I když příběh, kdy řidič v bouři naloží krásnou dívku, která v něm vzbudí milostnou touhu, aby nakonec zjistil, že pouze vezl duši deset let zemřelé dívky, byl již několikrát zpracován. Verze zasazená do místní přírody je opravdu tajuplná a přesvědčivá.

Zajímavá je povídka Louise Erdrichové (1954, Odžibvejové) Bingo dodávka, o výhře mladíka Lipsho v loterii a jejich následcích. Svět očima předškoláka je vystižen v povídce Ericka L. Ganswortha (1965, Irokézové – Onondagové) Balada o umělohmotném Fredovi. Problém hledání místa v majoritní společnosti řeší v povídce Američanka v New Yorku LeAnne Howeová (1951, Čoktové).

O předsudcích a jejich přetrvávání do současnosti vypráví Richard Van Kamp (1971, Digribové) v povídce Mateřský znamínko, kdy se hlavnímu hrdinovi chlapci Richimu udělá mateřské znaménko právě v den, kdy zemřela stejně poznamenaná žena. On se stává jen dalším nositelem a vypráví onu tajemnou pověst o domu Křivýho prsta.

Vzpomínky děvčátka na svého strýčka Ralpa vypráví Anna Lee Waltersová (1946, Pawniové – Otoeové) v povídce Válečníci. I když její strýc končí jako alkoholik, zaseje v ní dávné touhy kmene Pawniů, kteří jsou nazýváni právě válečníky.

Závěrečná povídka Zapadlý pohřební vůz Jordana Wheelera (1964, Odžibvejové – Kríové) patří v celé knize, podle mého názoru, k těm nejlepším.

Autor v ní představuje dva bratry a sestru, kteří se schází na pohřbu svého umrzlého otce. Ve vypjaté situaci, kterou přivodí velký mráz a zapadnutí pohřebního vozu, si oba bratři „vyřizují účty“ s otcem i minulostí, aby našli společnou cestu do dalšího života.

A právě tato povídka dokazuje na různých osudech indiánských potomků jejich současnost, kterou se neliší od neindiánů (např. str. 454 - vnuci fandí Toronto Maple Leafs a jeden z nich má rád Waayne Gretzkého). Zajímavé je i vyprávění o tom, jak otec se účastnil vylovení spojenců v Normandii. Povídka nakonec vyústí ve šťastný konec, ale myslím si, že věta, kterou bych rád použil na závěr mého představení této velmi zajímavé knihy, kterou všem doporučuji, nejlépe charakterizuje osudy a moudrost indiánů, kteří sice hledají štěstí ve světě, ale stále se vracejí do míst svých předků (viz str. 488): „*Rodina je na tom podobně jako hejno ptáků. Rozletí se na všechny strany, ale když zafouká vítr, sletí se všichni k sobě.*“
Václav

SOUTĚŽ : O TACHOVSKOU RENETU

Soutěž je vypsána pouze pro ženy starší 15let. Soutěžící musí dodržet téma: „Veselost je druhem odvahy“. Soutěží se v kategoriích: 1.) próza – v rozsahu maximálně pěti normostran (30řádků po 60 úhovech) a 2.) poezie – maximálně 3 strany. Soutěž je anonymní, proto každý soutěžní příspěvek musí být vyhotoven v 5 v kopiích neoznačených jménem autorky. Osobní údaje autorka pošle na samostatném papíru, na který také uvede souhlas se zařazení osobních údajů do databáze soutěžících a se zveřejněním soutěžního textu. Vybrané práce budou zařazeny do sborníku Tachovská renetu. **Uzávěrka: 30.11.2004.** Kontaktní e-mail: knihovna@mktsc.cz . Soutěžní příspěvky zasílejte na: Městské kulturní středisko, Odbor KNIHOVNA, Hornická 1695, 347 01 Tachov. Podle www.neraweb.cz Václav

ČERTOVO KOPÝTKO

Městská knihovna v Jičíně vyhláší pod záštitou Jaromíra Štětiny literární a výtvarnou soutěž ČERTOVO KOPÝTKO, aneb píšeme a malujeme pohádky čertíkům na dobrou noc. Podle čertovské míry budou autoři rozděleni do pěti věkových kategorií (předškoláci a prvňáci, druháci až pátáci, šestáci až osmáci, devátáci až sedmnáctiletí a dospěláci. Uzávěrka soutěže je na sv. Mikuláše 6. prosince 2004. Odborná porota složená ze známých čertologů práce posoudí a vyhodnotí. Literární i výtvarná dílka můžete předat osobně na dětském oddělení knihovny nebo poslat poštou klasickou či elektronickou na adresu knihovny, e-mail: pospisilova@knihovny.jicin.cz . Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže bude v lednu 2005.

Podle <http://knihovna.jicin.cz/> Václav

OSUDOVÉ SETKÁNÍ

Převratné objevy, cesty do vesmíru, klonování živých organizmů, rozvoj technologií, digitalizace, Internet, počítače a nevím, co ještě ovlivňuje v dobrém i zlém náš každodenní život. Ale jak jsem zjistila, některé obory zůstaly stranou technického pokroku, neboť nic jiného než lidskou práci příroda neuznává.

Poprvé jsem je spatřila, když seděly v žáru léta v poli vedle hlavní silnice. Za jejich zády proudily dunící nekonečné řady nákladních a osobních automobilů, autobusů a jiných dopravních prostředků, před sebou měly rozlehlé, zdálo by se bezmezné monokulturní pole se zeleným hrástem řepy. Motyky opatřeny svítícím ostřím ležely vedle nich, ale neviděla jsem žádné zásoby vody nebo jiných pochutin, určené k přežití pracovního výkonu v téměř nesnesitelných letních podmínkách. Vypadaly odevzdaně a smířeně s osudem, jakoby je Někdo opustil na nejnemožnějším místě Země, blízko, ale zároveň daleko od civilizace. Podruhé jsem kolem nich bez zájmu prosvištěla na kole, abych si zanedlouho po celodenní štrapáci svlažila hrdlo vychlazeným zlatavým mokem. Potřetí bylo naše setkání osudové. Potkaly jsme se na prašné polní cestě v okamžiku, kdy zapadající slunce vysílalo toho dne poslední, téměř zničující paprsky, vítr zvedal suchý prach a těžké mraky se začaly bouřkově kupit.

"Bože, ženy, kde jste se tu vzaly?" otázala jsem se čtyř starších žen s bílými šátky na hlavách, o nichž jsem si podle špatného stavu chrupu ještě před chvílí myslela, že jsou Ukrajinky.

"Sme zo Slovenska, od Žiliny. Dojeli sme za prácou. Viete, u nás je bieda," hovorila nejhovornější z nich měkkou slovenštinou. "Hen, ten lán sme celý okopali" a ukázala rukou kdesi do nekonečně zelené masy.

"Ze Slovenska? A co na to říkají vaši muži?"

"My nemáme mužou, len táto," odvětila hovorná bez pohnutí a ukázala na malou shrbenou ženu s nepatrným úsměvem hrdosti a lesknoucí se slzou v koutku oka. "A co vy, prácu máte?" odvážila se jiná.

"Mám," ale nijak jsem svou odpověď nerozvinula, protože jsem se za své podnikatelské aktivity v kruhu těchto žen začala cítit nesvá. "A kolik vám za to platí?" zeptala jsem se mimoděk, abych odvedla pozornost od své osoby. Zhrozila jsem se, když jsem uslyšela upřímnou odpověď, neboť po odečtu nezbytných životních nákladů, provize zprostředkovatelské organizace a daně jim toho již mnoho nezůstane. Mizerná odměna za práci, kterou stroje stále nedovedou.

26. srpna 2004 JANOVA

LIS – JIČÍNSKÉ POETICKÉ JARO Č. 2 ?

Loňská podzimní výprava LISu do slovenského Martina zažehla plamen spolupráce. Na jaře se uskutečnilo setkání nejen se slovenskými literáty v Jičíně. Bylo to úspěšné setkání, a tak v září 2004 dojde k dalšímu setkání opět na Slovensku. To všechno je jistě v pořádku a velice cenné, neboť někdy formálně proklamovaná spolupráce tentokrát vznikla spontánně ze zdola, bez iniciativy úřadů především neformálně. Víme o sobě i v mezidobích mezi jednotlivými akcemi, můžeme se seznámit s tvorbou na Slovensku, naše tvorba překročí hranice.

Jsem rád, že Martiňáci z Mádokýše mají tolik elánu a nadšení k rozvoji další spolupráce, že kladně hodnotili i jičínskou květnovou akci, které jsem se bohužel nemohl zúčastnit, ale ... pokládám všem lisákům otázku : **Máte vy osobně o tuto spolupráci zájem?**

Máme nevýhodu oproti Martiňákům, je nás podstatně méně! Nemáme ani takovou operativnost, neboť řada kolegů v Martině je pracovní svázaná s knihovnou, což u nás neplatí. A vzpomeňte si na všechny problémy s jarním setkáním, prakticky půl roku jsme na schůzkách nepřipravovali a neřešili nic jiného než granty a zajištění setkání. Jedna kolegyně mně dokonce řekla, že má obavy, že to bude labuť píseň LISu. Tím nechci říct, že příště nebudeme dělat raději nic. Spíš chci upozornit, že pokud se rozhodneme pokračovat v pořádání jarních akcí, musíme jít na věc jinak, ne tolik amatérsky a říci si jasně dopředu, kdo co chce, co je ochoten pro to udělat. LIS není žádná organizace s pevnou strukturou, vše záleží na vašem zájmu a přístupu. A pokud bychom měli pořádat takovou rozsáhlou akci v několika lidech, je to trvale nemožné. Víte, že někteří členové přicházejí na schůzky příležitostně, jak jim dovolí možnosti. Chápu je, ale na druhé straně nevím, jak se na ně můžeme spolehnout při pořádání takovýchto větších akcí.

Zvažte tedy svoje názory a dejte vědět, ale prosím vás, dejte skutečně vědět! Ona mlčící LISácká většina je někdy horší než záporné stanovisko!

Já osobně jsem pro pokračování zdárně započaté spolupráce, ale jsem si vědom, že pokud to bude zajímavé jen pro pár lidí, tak ti se brzy unaví a nakonec z dobře chystané věci můžou zůstat jenom rozpaky.

Smyslem LISu nemůže být pořádání jenom jedné akce v roce, i když by to byla akce záslužná a úspěšná. Kdo ví, jestli nadšení nás několika, kteří jsme byli vloni na Slovensku, některé LISáky spíše neotravuje. Měli bychom si na talíř naložit jenom tolik, kolik jsme schopni sníst. Stavět vzdušné zámky nemá smysl.

Děkuji všem, kteří přispěli ke zdárnému uskutečnění Jičínského poetického jara (bohužel nemoc mně zabránila zúčastnit se jej). Přemýšlejme o dalších akcích k 15. výročí založení LISu, ale nepřečunujme síly. Doporučoval bych setkání třeba jednou za dva roky v Jičíně, přičemž další rok by se schůzka mohla konat v Martině nebo dokonce někde jinde v Čechách nebo na

Slovensku. Ale vyvstáva ďalší otázka: Kolik z vás by bylo ochotno na podobnou akci jet?

LISáci, čakám na vaše názory. Doufám, že ne do soudného dne.

P.S. Martinská poetická jeseň se koná v Martine 24. až 26.září (většina z vás dostala pozvánky e-mailem). Uzávěrka přihlášek byla 10.9.2004. Další podrobnosti o akci na www.medokys.szm.sk a níže v článku Martinská poetická jeseň.

Jano Ciger poslal našemu spolku kazetu s asi dvouhodinovým záznamem z Jičínského poetického jara a křtu Mádokýše, za což mu děkuji. Kazetu si lze vypůjčit v knihovně u Jany Benešové. Václav

MARTINSKÁ POETICKÁ JESEŇ

Milí priatelia,

posielame Vám podrobnejšie informácie o Martinskej poetickej jeseni.

24.9.2004 – stretneme sa v knižnici na Divadelnej ulici č. 3. Čas nie je stanovený, každý príde podľa svojho cestovného poriadku. Posedíme pri malom občerstvení, porozprávame sa a ubytujeme Vás. Z knižnice sa presunieme na nádvorie Slovenského národného literárneho múzea (nie je to ďaleko), kde sa začne o 16,00 hodine hlavný program – predstavenie a prezentácia klubov a vystúpenie hostí. Po tomto programe môžeme podľa chuti pokračovať v knižnici.

25.9.2004 – ráno odchádzame na Sklabinský hrad. Absolvujeme literárnu dielňu pod vedením skúseného básnika a žurnalistu Petra Mišáka. Zároveň zapálime hradný oheň a opečieme si špekáčiky (občerstvenie na hrade zabezpečí knižnica).

Vhodné bude športové oblečenie. Predpokladaný návrat do Martina je v popoludňajších hodinách. Večer je plánované nazrieť do krčmičky, diskutovať a upevniť kontakty.

26.9.2004 – odchod domov podľa chuti a cestovného poriadku.

Ubytovanie hradí Turčianska knižnica. Počas programu Vám poskytneme občerstvenie. Stravu si zabezpečí a hradí každý účastník sám. Je tu dost reštaurácií, kde sa dá najesť za prijateľné ceny.

Tešíme sa na stretnutie s Vami! Prihlášky pošlite čo najskôr, musíme rezervovať nocľah.

Všetkých zdraví Táňa Sivová a členovia
Literárneho klubu pri TK v Martine

CO BY VAŘIL ZLATÝ SLAVÍK, KDYBY BYL ČLEMEM LISU ...

Podle průzkumu knižního trhu je největší zájem o kuchařky, a tak jsem se rozhodl oslovit Vás LISÁky s návrhem, zda chcete přispět do Silvestrovské KOBRY se svým osvědčeným kulinářským receptem. Můžete popustit uzdu své fantazie a napsat, co nejraději v kuchyni vyrábíte, co Vám nejvíc chutná a případně, které práce zase nemusíte dělat každý den.

Pokud by byl zájem větší, což ale nepředpokládám, mohla by se vydat případně brožurka s vtipnými texty a recepty.

Uzávěrka prací do Silvestrovské KOBRY je 15. listopadu 2004.

Václav

PŘÍSPĚVKY DO KOBRY A ČAJE

Možná si to ani neuvědomujete, ale KOBRA spatřila světlo světa v listopadu 2000 a za ty čtyři roky, co se s ní každý měsíc setkáváte, vysychají zásoby literárních textů. Děkuji všem těm, kteří s pravidelností sobě vlastní posílají své příspěvky. Snažím se je v brzké době použít, aby neztratily nic na své aktuálnosti, ale ... přece jenom těch přispívatelů není mnoho, je to s podivem, neboť se mnohdy dožadujeme publikování našich prací, stěžujeme si, že není publikovat kde. Možná řeknete, že KOBRU čte omezený počet čtenářů, ale není to tak docela pravda. Možná tištěnou, ale KOBRU čte dost lidí i na internetu, takže šance tady je.

Prosím Vás tedy touto cestou o zaslání kratších povídek, básní, fejetonů, zamyšlení a třeba i úvodníku v rozsahu nejlépe do dvou stran. Pochopitelně uplatnění najdou i delší práce, například v ČAJi, kde se hodí i delší povídka, která by v KOBŘE neměla místo a na pokračování tisknout nechci.

Otevřete své šuplíky a pošlete něco do KOBRY, nejlépe internetem na moji adresu: francovi@futura.np.cz nebo pomocí diskety (můžete předat na schůzce). Ani ten, kdo nevlastní počítač, nemusí vřesť hlavu. Stačí přinést nebo poslat text na papíře (psaný na stroji, ne vždy vylučím nejruznější šifry) .

Na vaše příspěvky se těší Václav.

HISTORICKÁ OHLÉDNUTÍ ...

I TA NEPATRNÁ BYLINKA ...

MARIE VÁVROVÁ, rozená SYŘIŠŤOVÁ

(* 30. dubna 1894 v Kacákově Lhotě, + 22. září 1982 v Prosečnici)

Marie Vávrová byla lidová básnířka pocházející z našeho kraje. V letošním roce uplynulo 110 let od jejího narození v Kacákově Lhotě, a tak si dovoluji její životní osud a tvorbu v krátkosti přiblížit.

Marie Syřišťová se narodila jako třetí dítě Karla Syřiště, dělníka ze Lhoty Kacákovy a Františky rozené Suchardové, taktéž ze Lhoty Kacákovy dne 30. dubna 1894 ve Lhotě Kacákově, č.29. Po absolvování místní základní školy s výborným prospěchem nemohla jít vzhledem k rodinným poměrům studovat a odešla do služby do úlibické hájenky. Zde otěhotněla pravděpodobně s panem hajným, a protože rodina chtěla „hanbu“ zakrýt, poslala Marii za její starší sestrou Annou na Kladno (Anna se tam vdala). Zde se Marii Syřišťové narodil v říjnu 1920 syn Karel, ale nedožil se ani půl roku a zemřel. Po smrti jediného dítěte zůstává u sestry na Kladně, pomáhá jí s výchovou jejich dětí. Pracuje jako příležitostná dělnice v různých profesích a ve chvílkách volna vzpomíná na rodný kraj a píše básně.

Na počátku 30.let se vdala za Františka Vávru, se kterým neměla děti. Manžel jí umírá v roce 1956 a ona žije sama na Kladně v rodině své sestry. Na sklonku života se vrátila k bratrovi do Kacákovy Lhoty na několik let, ale nakonec opět putuje na Kladno, kde se její život uzavírá v léčebně pro dlouhodobě nemocné.

Za svůj život nevydala žádnou sbírku a její básně jsou uloženy v rukopisech v Literárním archivu Památníku národního písemnictví ve Starých Hradech. Pokusil jsem se vzkřísit vzpomínku na tuto zapomenutou autorku literárně-vědní práci Vzpomíná a píše Vávrová, jedna ze Syřišťových Marie (3.cena na Šrámkově Sobotce 2003).

Její tvorba je nenáročná, ale myslím si, že vzhledem k tomu, že společenské a rodinné poměry jí nedaly možnost věnovat se poezii hlouběji, prokazuje ve své tvorbě určitý stupeň nadání a její poezie si zaslouží, aby byla připomenuta a nezapadla zcela do zapomnění.

Podle mého názoru je úspěšná tvorba pro děti, ale nejvíce významná jsou básně vracející se do rodného kraje. Několik z nich uvedu na ukázkou její tvorby.

***

Kumburku, Kumburku
koutečku krásný v Českém ráji
co kouzla půvabu v tobě se tají...

***

V Českém ráji jako v báji
tam já jsem se zrodila
tam prožila mladá léta
a do školy chodila
Moje srdce vždy zabuší
když Český ráj uhlídám
teď do dalek odsunutá
ráda se tam vracívám.

Českým rájem rozběhnu se
zahalekám do lesu
a ozvěna se mě vrátí
domu si ji donesu
Uložím ji v památníku
do veršů ji složím
vždyť já svoji domovinu
stále v srdci nosím.

Dnes je máj a všechno jásá
příroda se raduje
sluníčko tak pěkně svítí
teplý vánek zaduje.
Všechny kopce v Českém ráji
stojí jako na stráži
všechny značky české vlasti
maj vtisknuty do tváří.

Na rozhlednách prapor vlaje
pozdrav letí do kraje
my jsme Čechy, my jsme Čechy
na turisty volaje
To je krása, všechno jásá
všude plno květu
Český ráj zas ukázal se
v plné kráse světu.

To je krása, všechno jásá
skriven vysoko se vnes
jeho trylek padl dolu
jak pozdrav nebes.
Máj se rozlét Českým rájem
jako každý rok

tvůrčí silou poznamenán
pro básníka "slok"

Český ráj a básník spolu mají se
vždy rádi
k vlasti svoji lásku mítí, to je spolu
svádí

***

Domov se třpytí jako drahokam
domov je domov, žádný klam
v náruč nás vezme polibek dá
a lásky plný k nám se vždy má

Náruč má teplou, v ní klidně
spočinem
není vám macechou ani otčímem
domov je skrýše, před bouří
přívalem
a šťastný jsme vždycky když k
němu doplujem

Každý den má své ráno a své
probuzení
a když ho zaspíme jsme o něj
ochuzeni
proto si přejeme dobrý den
a to nejlepší vzítí v něm
k tomu se ale musíš přičinit
a den poctivou prací vyplnit

Než život ukončím, Bohu ho
poroučím
z jeho ruk vyšla jsem, do nich se
vracím
a jednou Ježíše, tváří v tvář
spatřím

Jak rostou myšlenky a jak vznikají
Kdo jim dává podnět k tvůrčímu
poslání

Marie Vávrová byla velkým snícím dítětem, kterému nebylo v životě dopřáno zažívat dny pozlacené sluncem, jež se tolik tolik ve svých básních snažila vymodlit. Ze složitých rodinných poměrů se stala samoukem - básníkem a s nejlepším úmyslem psala svoje básně. Obracela se do české historie a zeměpisu, vzpomínala na dětská léta prožitá v Českém ráji, v přírodě, kde zřejmě prožila svoje nejšťastnější životní chvílky. Inspirována rodinným prostředím, vzpomíná na rodiče a sourozence. Z její tvorby vystupuje i víra v boha a naivní představa, že mávnutím čarovného proutku bude krásně na světě, jen když lidé budou chtít žít jinak a lépe.

Jenže ... zázraky se dějí v pohádkách, a tak její život neměl mnoho veselých slok. Václav

14. PODZIMNÍ KNIŽNÍ TRH V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

Podzimní knižní trh se bude konat 15. a 16. října 2004 v Kulturním domě Ostrov v Havlíčkově Brodě. Na Podzimním knižním trhu tradičně vystavuje největší počet českých nakladatelů, jak velkých a zavedených, tak malých, začínajících a exkluzivně zaměřených. V letošním roce se představí mnoho nových nakladatelství. Dalším specifikem Podzimního knižního trhu je velký zájem odborné veřejnosti a letos také velmi bohatý odborný program - národní seminář knihovníků o akvizici, setkání knihkupců nad problémy a záhadami českého knižního trhu, seminář o moderních trendech v polygrafii, valná hromada Svazu českých knihkupců a nakladatelů, literární konference Křesťanská univerzita Josefa Floriana...

I letos navštíví Podzimní knižní trh mnoho známých českých spisovatelů - Michal Viewegh, Jiří Stránský, Emil Hakl, Jaroslav Rudiš, Zdeněk Svěrák a celá řada dalších.

Na Podzimní knižní trh každoročně přichází cca 10 000 návštěvníků.

Další informace získáte na těchto stránkách, nebo na adrese:

Literární agentura PhDr. Markéta Hejkalová Dolní 153, 580 01 Havlíčkův Brod telefon 569 424 115, fax 569 420 321, mobilní telefon 777 616 158,
e-mail: pkt@hejkal.cz (Podle www.hejkal.cz Václav)

POZNÁTE POEZII PODLE ÚVODNÍCH VERŠŮ ?

V květnové KOBŘE jsem Vás vyzkoušel ze znalosti románů podle první věty, tentokrát došlo na slibovanou poezii. Aby to bylo lehčí, vybral jsem pouze české autory a domnívám se, že s většinou uvedených ukázek nebudete mít mnoho problémů, i když jsou tam i některé těžší . Správně odpovědi najdete v říjnové KOBŘE 10/2004.

- 1) Byl pozdní večer, první máj,
večerní máj, byl lásky čas ...
  - 2) Viděl jsem hory plné ledu
zpívat však o nich nedovedu ...
  - 3) Malověrní Čas kostižerný
Jí jenom krásu dal
  - 4) Kdybych měl tolik životů, jako má réva zrn,
a každý oblý byl a sladkosti byl pln
  - 5) Jak lvové bijem o mříže
jak lvové v kleci jatí
  - 6) Navečer maminky nám umývaly nohy
Dnes bych tu vodu pil
  - 7) Sbohem a kdybychom se nikdy nesetkali
Bylo to překrásné a bylo toho dost
  - 8) Země, země, stokrát pokoušená,
kolikrát vídala jsi cizí ruce z věna tvého lidu cáry rvát!
  - 9) Láska je jako večernice
plující černou oblohou
  - 10) Má milá rozmilá, neplakej!
Život už není jinakěj.
  - 11) Trápím se, trápím, myslím si,
kde bych tě nejraděj potkal.
  - 12) V dějinách válek plných retuší
je hrdinů až hrůza. Milióny hrobů.
- 14

SBORNÍK Z JIČÍNSKÉHO POETICKÉHO JARA

Především díky Martinu Žantovskému (patří mu můj velký dík) v těchto dnech finišují práce na Sborníku ze setkání literárních sdružení z Česka a Slovenska Jičínské poetické jaro 2004. Sborník bude mít 28 stran a bude v něm zastoupeno 23 autorů a autorek. Prezentuje se v něm 7 klubů nebo spolků (Mädokýš Martin, LIS Jičín, ASON Plzeň, Kavárna Obratník Praha, KAL Liberec, LK Petra Bezruče z Frýdku –Místku, Literární Vysočina z Chotěboře). Kromě uvedených sdružení je zde zastoupena i pětice autorů, kteří nepatří k žádnému sdružení (z Horšovského Týna, Děčína, Drnovic, Prahy a Jičína). Mezi uvedenými autory jsou i členové Obce spisovatelů a Unie českých spisovatelů. Máte se na co těšit!

Jako návnadu uvádím ukázky z almanachu z tvorby Jarmily Maršálové (báseň Poprvé) a Janka Cígera (báseň Promenáda). Václav

Poprvé

Jarmila Maršálová

Poprvé mě z dálky vítáš,
v nitru toneš hlubokém,
vrásky v mojí tváři sčítáš,
zkoumáš oči divoké.
Zahleď se, je to jasné,
silný náboj jiskří v nás,
hvězda vždy až ráno zhasne,
nepropásni její čas.
V chvatu líbáš, či je vina?
Sladké plody toužíš mít,
červeného láhev vína
nestihneme otevřít.
Ruku cítím na koleni,
závoj noci stud můj skryl,
závan vody po holení
po tobě mi jenom zbyl.

Promenáda

Janko Cíger

Večne mladá
promenáda
od Tvojich úst...
Ďalej ma pust',
hrudami na hrudi
nechaj ma blúdiť.
Pretúžiť sa do slabín,
drobné jazvy pohladím.
Potom láskou spitý
na námestí Afrodity
vložím Tvoje útroby.
Všetko to, čo urobím
sú obrazy túžob.
Bláznivo ma urob
celučičko šťastným.
Nie, nevyhasni,
zbav ma pokoja.
Moja.

VERNISÁŽ VÝSTAVY

Vernisáž výstavy o Jičinském poetickém jaru se uskuteční v prostorách Městské knihovny v Jičíně v pátek 1. října v 15 hodin. Akce proběhne v rámci měsíce česko – slovenské spolupráce a bude dalším dokladem literárních kontaktů spolků ze slovenského Martina a českého Jičína. Na vernisáži bude představen i sborník s texty účastníků jarní jičinské akce (viz str.15). Václav

Fotografie Jiřího Němečka nás vrací do květnových dnů, kdy poezie kráčela jičinskými ulicemi. A zároveň nás zve na vernisáž výstavy, kdy si budeme moci příjemné chvíle s přáteli opět připomenout.

KOBRA

Kulturní občasník regionálních autorů

Vydává Literární spolek při Městské knihovně v Jičíně jako interní tiskovinu.

Připravil : Václav Franc, K Hájků 1724, 509 01 Nová Paka

Ročník 5. Číslo 9. Září 2004.

(14. září 2004)

www.kobra.zde.cz